

CZASOPISMO

TOWARZYSTWA APTEKARSKIEGO.

Wychodzi co 1go i 15go każdego miesiąca w objętości 1—1½ arkusza druku. — Prenumerata wynosi dla członków towarzystwa rocznie 4 zlr. 30 ct.; półrocznie 2 zlr. 20 ct.; dla nieczłonków w Austrii rocznie 6 zlr. 30 ct., półrocznie 3 zlr. 20 ct., w Warszawie rocznie rsr. 4 kop. 50, na prowincyi w Król. Polskiem i w Ces. Rosyjskiem z przesłanką rsr. 5 kop. 20; w Niemczech rocznie 12 Mk., w Belgii, Francyi i Szwajcaryi frank. 15.— Cena ogłoszeń wynosi 5 ct. od wiersza (petit) Administracyja we Lwowie w aptece A. MUSSILA na Zółkiewskiem. Wszelkie korespondencyje i listy dotyczące redakcyi a i reklamacyje adresować należy do redaktora Lwów ul. Sobieskiego 1. 30. 2. piętro — Ogłoszenia w Wiedniu przyjmuje wyłącznie Kolega E. Koszałek. Hernalis, Hauptstrasse 46.— W Warszawie główny skład u Gebetnera i Wolff'a.

Treść: Wynik rozbioru chemicznego niektórych źródeł mineralnych w Truskawcu przez dra prof. Br. Radziszewskiego. — O wykwinnych robotach farmaceutycznych napisał M. L. Dobrowolski. (Ciąg dalszy). — Rozbiór chemiczny trzech nowych źródeł w Krynicy według dra H Dietrich'a streścić J. M. — Sprawy zawodu aptekarskiego: Sprawozdanie z 6. posiedzenia wydziału towarzystwa aptekarskiego. Korespondencyja ze Strzyżowa. Z wydziału towarz. aptekarskiego. — Wiadomości bieżące. — Odezwa. — Nadesłane. -- Ogłoszenia.

WYNIK ROZBIORU CHEMICZNEGO

niektórych źródeł mineralnych w Truskawcu

przez

dr. Bronisława Radziszewskiego.

prof. chemii w uniwer. lwow., czł. koresp. akad. umiej. w Krakowie.

W roku 1880 zostałem zaproszony przez teraźniejszych właścicieli Truskawca Wnych Panów Schrayera i Gartenbergów, do przeprowadzenia analizy chemicznej niektórych źródeł Truskawieckich. Przybywszy osobiście na miejsce, w sierpniu 1880 roku i znalazłszy uprzejmą pomoc, tak ze strony Zarządu, jak też szczególnie ze strony Wgo dr. Z. Riegera, stale ordynującego w Truskawcu w porze kąpielowej, zdołałem w krótkim przeciągu czasu poznać się z głównymi zasobami tego tak szczerze przez naturę uposażonego zdrojowiska. W rzeczy samej, mało jest miejscowości, któreby tak obfitowały i tak zarazem różnorodnymi źródłami mineralnymi poszczycić się mogły. Oprócz bowiem danych mi do rozbioru wód ze źródeł: „Nafta“, „Maryja“ i „Edward“, z których

każde ma swój zupełnie odrębny charakter, znajduje się w Truskawcu znaczna ilość źródeł, że wymienimy tutaj źródła: „Bronisławy“, „Zofii“ i „Ferdynanda“. To ostatnie szczególnie, gdyby zostało należycie oczyszczone i urządzonem, mogłoby w wielu razach znakomite oddać usługi.

Źródła Truskawieckie znane są ze swej skuteczności od bardzo dawnego czasu. Po raz pierwszy były chemicznie analizowane przez Torosiewicza jeszcze w roku 1836. Następnie niektóre z nich rozebrał chemicznie prof. Wolff. Dane mi obecnie do analizy wody były w mej obecności zaczerpnięte wprost ze źródeł, starannie opieczętowane i do mego laboratorium we Lwowie nadesłane.

Każde z trzech źródeł, jako mające oddzielny charakter, musi też być oddzielnie opisane.

I. Źródło do picia „Nafta“.

Źródło to, według analizy Torosiewicza, miało w roku 1835 ciężar gatunkowy 1.003 w 8,6°R. (a więc w 10,75°C) i zawierało stałych składników, z wyłączeniem gazów, w jednym funcie lekarskim (12 uncyj) granów 2.1428 czyli w 10.000 częściach 3.7255. Następnie o wodzie tej pisze *) Torosiewicz: „Smak jej, chociaż orzeźwiający, wyda się niejednemu w początku nieprzyjemnym, wskutek zapachu oleju skalnego, jednak niezatrąca bynajmniej gazem siarkowodorowym“.

Ze spostrzeżeń moich wynika, że woda ta ma obecnie (1880 r.) ciężar gatunkowy 1.00088 w 14 3°C; zawiera zaś składników stałych, otrzymanych po odparowaniu wody i wyżarzeniu osadu w 180°C. w 10.000 częściach 4 8675, w których znajduje się 0.3779 organicznych, wydających przy ogrzaniu na wolnym ogniu, przyjemny zapach żywicowaty. Zapachu nafty, ani też jej śladów, o których Torosiewicz następnie wspomina, wcale nie spostrzegłem. Również i dr. Z. Rieger, który to źródło, jako w wielu razach bardzo skuteczne, oddawna obserwuje, zapachu takiego nigdy nie zauważył. Co zaś do zapachu siarkowodoru, to, zgodnie ze spostrzeżeniami Torosiewicza, podczas mego kilkudniowego pobytu w Truskawcu nie zdarzyło mi się go zauważyć, ani też za pomocą najczulszych odczynników, zastosowanych wprost przy źródle, nie zdołałem w niem wykryć ani wolnego siarkowodoru ani też siarczków. Dr. Z. Rieger jednak poświadcza, że bardzo często daje się

*) Źródła mineralne w Królestwie Galicji i na Bukowinie przez Teodora Torosiewicza, Lwów 1849. str. 181.

uczuwać lekki lecz wyraźny zapach siarkowodoru, co też wszyscy pijący tę wodę, których się w tym celu pytałem, jednoznacznie poświadczali. Zdaje się przeto, a przynajmniej ja taką opinię sobie wyrobiłem, że siarkowódór nie jest gotowym składnikiem tej wody, lecz dopiero w niej powstaje działaniem wzmiankowanych wyżej ciał żywicowatych na siarkany, w obecności wolnego bezwodnika węglowego, który w stosunkowo dość znacznej ilości w źródle tem się znajduje.

Rozbiór jakościowy wody ze źródła „Nafta” pochodzącej wykazał następujące składniki: Sole sodowe, potasowe (śląd), litowe (śląd), żelazawe, wapniowe, magnowe, a to jako dwuwęglany, siarkany i chlorki; prócz tego bezwodnik krzemowy i wolny bezwodnik węglowy. Rozbiór ilościowy i obliczenie analizy, zostało wykonane wedle zasad powszechnie przyjętych w szczególności zaś wedle metody R. Freseniusza. Woda ze źródła „Nafta” po wydaleniu bezwodnika węglowego przez gotowanie staje się alkaliczną.

Obliczając węglany jako dwuwęglany otrzymamy następującą tablicę:

w 10.000 częściach wody znajduje się:

1. Dwuwęglanu sodowego, NaH CO_2	1.4488
2. Dwuwęglanu żelazawego $\text{FeH}_2 (\text{CO}_3)_2$	0.0371
3. Dwuwęgl. magnowego $\text{MgH}_2 (\text{CO}_3)_2$	0.2050
4. Dwuwęgl. wapniowego $\text{CaH}_2 (\text{CO}_3)_2$	3.8890
5. Siarkanu magnowego MgSO_4	1.1617
6. Siarkanu wapniowego CaSO_4	0.2082
7. Chlorku magnowego MgCl_2	0.2804
8. Bezwodnika krzemowego SiO_2	0.1169
9. Soli potasowych i litowych	ślady
10. Bezwodnika węglowego, wolnego	0.7423 (376.5 c. sz).
11. Ciał organicznych żywicowatych	<u>0.3779</u>

Razem 8,4733.

Z powyższego okazuje się, że źródło naftowe do picia należy do lekkich szczaw alkalicznych, zawierających siarkany, przeważnie siarkanu magnowy; wtenczas gdy wedle analiz i obliczeń p. Torosiewicza, skuteczniejszych przed 45 laty, źródło to nie posiadało, żadnej charakterystycznej cechy. W rzeczy samej p. Torosiewicz w źródle tem znalazł:

w 1 funcie lekarskim (5760 gran.) czyli w 10.000 częściach

Chlorku sodowego	0.1369	0.2377
Siarkanu wapniowego	0.3624	0.6309

*

Węglanu wapniowego	0.8767	1.5220
Węglanu magnewego	0.6768	1.1737
Węglanu żelazawego	0.0282	0.0439
Glinki	0.0054	0.0093
Bezwodnika krzemowego	0.0564	0.0977
Razem	2.1428	3.7255.

(Dok. nast.).

O wykwintnych robotach farmaceutycznych.

(Ciąg dalszy).

Cukro-pigulki; Trages; Dragées; Suga-plums. Sposoby przyrządzenia tych pigulek, które często przypisują lekarze francuscy i angielscy, są różne, o ważniejszych wspomnę w tym artykule. Zanim jednak przystąpię do opisu sposobu cukrowania, zrobię poprzód tę uwagę, że wszystkie pigułki a względnie, wszelki materiał wchodzący w ich skład musi być dokładnie wysuszony. Tak np. chcąc utworzyć cukro-pigułki z chloralem, należy takowy wysuszyć, aby go można zamienić na proszek, zmieszać jak najspieszniej z proszkiem korzenia ślazowego i za dodaniem odpowiedniej ilości gąszczu gumy, utworzyć jak tylko można najtwardsze pigułki, wysuszyć a w końcu poddać właściwej operacyi cukrowania, według sposobu, którego opis następuje:

Cukrowanie pigulek można przedsięwziąć (w większej ilości 2—5 kilgr) w kociołku wybielanym o dnie kulistém, zawieszonym zapomocą sznura przechodzącego przez oba ucha, u sufitu. Do tak urządzonego kociołka wysypuje się twarde i suche pigułki, wlewa się gąszczu gumy ilość odpowiednią do zwilżenia, porusza się kociołkiem, dorzuca się cukru w proszku, zmieszanego z $\frac{1}{4}$ skrobi, wprawia powtórnie kociołek w ruch, aby pigułki pokryły się cienką warstwą dorzuconego proszku. Czynność tę powtarza się dwa lub trzy razy, a przy końcu należy poruszać mocno i długo kociołkiem dla nadania cukro-pigułkom regularności i połysku. Obléczone umieszczają się na sitach włosianych w suszarni której ciepł. nieprzewyższa 25°.

Używając gumy arabskiej albo zwilżając pigułki mocno podczas obciążania, otrzyma się powłokę przezroczystą, a jeżeli utwo-

rzony pigułki są także przezroczyste, natenczas otrzymuje się cukro-pigułki przezroczyste.

W małej ilości można je przyrządzić albo w rądelku o dnie kulistym, albo też w pudełku służącym do pośrebrzania pigulek. Pigułki zwilża się gąszczem gumy lub białkim i podsypuje się proszkiem cukru, krochmalu i gumy, wprowadzając pigułki w ruch jak się należy. Tym sposobem można obciągnąć pigułki w krótkim czasie a jako powłokę użyć proszku galarety karagenowej. Zabarwić je można na czerwono karminem płynnym. Tutaj wspomnę jeszcze o ziarnkowatych solach burzących, które przyrządzają Anglicy. Mieszą oni niektóre niesmaczne sole jak węglany, fosforany, jodki itp. z kwasem cytrynowym lub winowym, z dwuwęglanem sodowym i cukrem w naczyniu ogrzewanem w łaźni wodnej. Woda zawarta w kwasie, wystarcza dla nadania mieszaninie formy ciasta. Gdy ogrzana masa staje się gąbczastą, bije się szybko kopystką, aż zamieni się w proszek grubo-ziarnisty, który odsiewa się przez odpowiedni przetak i tym sposobem otrzymuje się sól ziarnkowatą podobną do grubej kaszki, łatwo a z burzeniem rozpuszczającą się w wodzie.

(C. d. n.)

Rozbiór chemiczny trzech nowych źródeł w Krynicy

przez

dra H. Dietricha.

Krynica znana już prawie od stu lat jako zakład zdrojowo-kąpielowy leży w części naszych Karpat, Beskidem zwanych w obwodzie nowosądeckim. Jej źródła uzdrawiające wytryskują w bogatej w zdroje okolicy, rozpostartej pomiędzy 38 i 39 stopniem długości a 49 i 50 szerokości geograficznej. ciągnącej się od Bardyjowa węgierskiego aż do Szczawnicy w Galicyi. Rozbiór chemiczny wykonano w celu dostarczenia większej ilości wody leczniczej zakładowi, któremu, z powodu co roku zwiększającej się frekwencyi, wody z głównych źródeł Krynicy i Słotwiny nie wystarczają. Źródło Sydora wytryska pomiędzy głównem źródłem Krynicy i źródłem Słotwińskim, około 60 metrów na prawo od drogi prowadzącej z Krynicy do Słotwiny. Woda tego źródła, z której wydzielają się ciągle większe bańki gazowe, jest zupełnie

czysta, do szklanki nabrana wydziel a znaczną ilość gazu, smak ma przyjemnie kwaskowaty i szczypiący, mało słony, później nieco żelazo przypominający. Źródł Zdyniaka wytryska po prawej stronie drogi prowadzącej z Krynicy do Tylicy, w odległości 0.4 kilometra od zakładu. Woda jego jest całkiem przezroczysta, smak kwaskowaty szczypiący, nieco atramentowy, i wydziela również obficie małe bańki bezwodnika węglowego. Odpływ cembryny drewnianej powleczonej jest obficie wodorotlenkiem żelazowym. Źródł Pelawy wytryska około 100 metrów dalej ku Tylicy od powyższych. Woda jego świeża jest zupełnie czysta, po dłuższym staniu nieco opalizująca. Smak ma przyjemnie szczypiący—słonawy, ściągający i przypomina nieco żelazo. Otwierając większe faszki daje się czuć słaby zapach siarkowodoru. Ugrupowawszy składniki przy rozbiórce otrzymane według ich rozpuszczalności i powinowactwa chemicznego, otrzymujemy następujące składniki dla pojedynczych źródeł:

W 10.000 gramach wody znajdujemy:

	Źródł Sydora		Źródł Zdyniaka		Źródł Pelawy	
	węgl. obojętne	węgl. kwaśne	węgl. obojętne	węgl. kwaśne	węgl. obojętne	węgl. kwaśne
Węglan żelazawy	0.143	0.197	0.184	0.254	0.238	0.328
Węglan manganawy	0.018	0.025	0.043	0.058	0.059	0.081
Węglan magnowy	3.9,3	6.054	1.063	1.620	1.364	2.083
Węglan wapniowy	6.960	10.022	6.597	9.499	6.65	8.878
Węglan litowy	0.012	0.019	ślady	—	ślady	—
Węglan sodowy	2.443	3.456	0.210	0.297	0.248	0.351
Siarkan potasowy	0.023	0.023	0.011	0.011	0.029	0.029
Chlorek sodowy	0.020	0.020	0.029	0.029	0.046	0.046
Chlorek potasowy	0.111	0.111	0.007	0.007	0.017	0.017
Fosforan wapniowy	0.011	0.011	0.008	0.008	0.010	0.010
Glinka	0.005	0.005	0.006	0.006	0.005	0.005
Kwas krzemowy	0.245	0.245	0.370	0.370	0.294	0.294
Kwas węglowy w połączeniu połówicznym	6.224	—	3.631	—	3.647	—
Kwas mrówkowy, masłowy, ciała organiczne stałe, amon, stront, bar, kwas borowy, azotowy siarkowodor.	ślady	ślady	ślady	ślady	ślady	ślady
Ciała stałe razem	20.188	20.188	12.159	12.159	12.122	12.122
Kwas węglowy wolny	18.944=9933.7		19175=10112.8		18978=10032.9	
	C. C. przy 9°C i 760 Mm. ciśnienia		C. C. przy 10.4°C i 760M. ciśnienia		C. C. przy 10.7°C i 760 M. ciśnienia	
Cieężar gatunkowy	1.00209		1.00177		1.00179	
Ciepłota	9.0		10.4		10.7	

*) Rundschau Nr. 15, str. 355,

Gazy wydzielające się z wody zawierają w odsetkach objętości :

	Zdrój Sydora	Zdrój Zdyniaka	Zdrój Pelawy
Bezwodnika węglowego	96.22	94.80	92.75
Tlenu	0.54) = 2.58 p.ctm	0.52) = 2.48 p.ctm	0.86) = 4.20 p.ctm
Azotu	3.21) = 1.28 azot	4.48) = 2.58 azot	6.37) = 3.03 azot
Siarkowodoru	ślady	ślady	ślady

Według powyższych rozbiórów należą wszystkie trzy źródła do rodzaju szczawów alkalicznych znaczną ilość żelaza zawierających. Zdrój Sydora jest szczawem żelazisto-magnowym, i w swoim składzie do źródła słotwińskiego podobnym, zaś źródło Zdyniaka i Pelawy zawierają wodę żelazisto-wapienną do wody ze źródłu głównego podobną. Wody wszystkich trzech źródeł, zawierają obok kwasu węglowego chemicznie połączonego znaczną ilość kwasu węglowego wolnego i posiadają obok znacznej ilości węglanu żelazowego tylko bardzo małe ilości chlorków i siarkanów. Wszystkie te wody pochodzą prawdopodobnie z jednego zbiornika, przechodząc ale przez różne pokłady, a szczególnie dolomitowe, rozpuszczając za pomocą wolnego kwasu węglowego znaczne ilości ziem alkalicznych. Nader proste ocembrowanie źródeł ułatwia przypływ wody zaskórnej, zawierającej znaczną ilość powietrza atmosferycznego, którego część tlenu prawdopodobnie do wyższego utlenienia soli żelazowej służy, albowiem gazy uwalniające się nie łączące się z wodorotlenkiem potasowym zawierają nadmiar azotu.

J. M.

Sprawy zawodu aptékarskiego.

S p r a w o z d a n i e

6. posiedzenia wydziału towarzystwa aptékarskiego odbytego w dniu 21. maja 1881 r.

Obecni pp. : W. Jabłonowski, S. Kajetanowicz, J. Podgórski, Z. Rucker. Przewodniczy p. A. Mussil.

Po zatwierdzeniu protokołu ostatniego posiedzenia oznajmia przewodniczący, że otrzymał pismo od Wgo T. Kulczyckiego c. k. rady rachunkowego i docenta wszechnicy uwiadamiające o rozpoczęciu wykładów rachunkowości specyjalnie dla farmaceutów z dnia 14. b. m. na wszechnicy lwowskiej.

Na wystosowane do kol. p. Gruszczyńskiego pismo, do wzięcia udziału w posiedzeniach wydziału w miejsce kol. p. Wilczyńskiego otrzymał przewodniczący odpowiedź, w której p. Gr. donosi, że z powodu zamierzonego wyjazdu ze Lwowa udziału w posiedzeniach brać nie może.

Załatwiając prośbę kol. p. M. Z. z S. o pożyczkę 400 złr. w. a. uchwalono dla braku gotówki udzielić temuż pożyczkę w kwocie 250 złr. w. a. spłacalną w 20. miesięcznych ratach za poręką p. J. w S. i p. P. w P.

Prośbie słuchacza kursu p. A. B. czyniąc zadość uchwalono temuż pożyczkę na taksy frekwencyjne w kwocie 50 złr. za poręką p. J. P.

Z kwoty 50 uchwalonej przez ostatnie walne zgromadzenie na wsparcie podupłych farmaceutów niebędących członkami towarzystwa udzielono zapomogę 70-letniemu podaptekarzowi p. J. W. w kwocie 10 złr.

Następnie chcąc załatwić uchwały walnego zgromadzenia co do reformy farmacji, postanowiono po ożywionej dyskusji, uprosić p. A. Mussila do wypracowania szkicu, który byłby dla wydziału podstawą w dalszej pracy skierowanej do osiągnięcia zamierzonego celu, w tej tak ważnej i ogół zawodu naszego tak żywo obchodzącej sprawie.

W końcu skarbnik p. Z. Rucker proponuje sprzedaż papierów wartościowych towarzystwa aptekarskiego motywując zyskaniem znacznych korzyści dla obecnie ogromnie wysokiego kursu papierów wartościowych. Dla bliższego rozpatrzenia się w tej sprawie uchwalono odroczyć tą kwestyję do następnego posiedzenia.

D. j. w.

Sekretarz.
W. Jabłonowski.

Przewodniczący.
A. Mussil.

Strzyżów dnia 28. maja 1881.

Idąc wskazaną przez kolegę z Biecza drogą, w celu położenia tamy w sprzedaży leków w kramach żydowskich, wysłałem dwóch ludzi do kramów po alonę, którą też i kupili. C. k. komendant posterunku żandarmeryi, pełniąc w tym dniu służbę w miejscu, w obecności delegata zwierzchności miejscowej, przedsięwziął w tym samym dniu, w tych samych kramach poszukiwania i znalazł w jednym liście senesowe, korzeń lukrecyjowy i słazowy, w drugim zaś siarkan magnowy. Na dowodach powyższych oparłszy swe doniesienie, wniosł takowe do sądu. Przy rozprawie w dniu dzisiejszym odbytej, do której, prócz tych dwóch ludzi, którzy kupili alonę, byłem ja i lekarz dr. Szczepański wezwany, pomimo że świadkowie stwierdzili że kupili alonę u oskarżonego, pomimo iż u tegoż c. k. żandarm zabrał liście senesowe, prowadzący rozprawę c. k. adjunkt sądowy p. K. uwolnił oskarżonego od winy, twierdząc, iż oskarżony, sprzedawszy jakieś p a t r o c h y

z sobą zmieszana, nie popełnił czynu karygodnego. Przeciw temu wyrokowi, zgłosił funkcyjnaryjusz prokuratorji odwołanie.

Fakt powyższy podaję do wiadomości kolegów, jako dowód, że nie wszędzie możemy spodziewać się poparcia, że są ludzie, którzy ustawy ignorują. Rozporządzenia c. k. Namiestnictwa wydane w celu zapobieżeniu nadużyciom wynikającym ze sprzedaży artykułów leczniczych, §. 354 kodeksu karnego, są u niektórych sędziów nic nie znaczącymi. Że c. k. sąd wyższy na tę sprawę będzie się inaczej zapatrywał, należy się spodziewać. O rezultacie nie omieszkam w swoim czasie donieść. W. Z.

Z wydziału towarzystwa aptécarskiego.

Poszukują umieszczenia: Magistrowie — asystenci.

Aptéka w mieście, w którém się znajduje sąd powiatowy przynosząca rocznie przeszło 3500 złr. a. w. jest wraz z domem do sprzedania.

Aptéka w małym miasteczku z domem i ogrodem jest tanio do nabycia.

Poszukuje się ucznia; mający jeden rok praktyki będzie miał pierwszeństwo.

Mogący od razu złożyć 20.000 złr. poszukuje aptéki (mającej 6—7000 obrotu) z domem.

PP. którzy z pośrednictwa skorzystali, a taksy ustanowionej statutem w kwocie 2 złr. jako nieczłonkowie towarzystwa nie uiścili, raczą takową na ręce podpisanego nadesłać.

S. Kajetanowicz,
w aptéce pod złotym lwem
we Lwowie.

Wiadomości bieżące.

— Koncesyją na urządzenie nowej aptéki w Kozłowie nadało Prezydium c. k. Starostwa w Brzeżanach IMC. Panu Sewer. Błachowskiemu mag. farmacyi, jednemu z trzech przez komisję kwalifikacyjną naszego gremijum proponowanych kandydatów.

† Wiktor Rohm, mag. farmacyi, aptékarz w Jarosławiu zmarł w dniu 23. maja b. r.

— Kołomyja 25. maja 1881. Jeden z magistrów farmacyi, sprzykrzywszy sobie kondycjonowanie a niemając żadnych funduszków do zakupuienia gdziekolwiek aptéki, postanowił próbować, czyby mu się nie udało wyjednać sobie koncesyją na 3. aptékę w Kołomyi przy pomocy wpływowych osób i licznych protektorów, w nadziei, że posiadając koncesyją znajdzie finansistów, którzy potrzebnych dostarczą funduszków.

Ponieważ zbieranie podpisów szło oporem, i zaledwie 50 osób z grzeczności podpisać się raczyło, wniósł kandydat podanie do c. k.

Starostwa z motywem, że 3. apteka na 23.000 mieszkańców jest niezbędną. C. k. Starostwo zażądało opinii Rady miejskiej, która na dzisiejszym posiedzeniu po wysłuchaniu przedstawień obydwóch tutejszych wcale nieświeżych stojących aptekarzy, 18 głosami przeciw 12 (dwie kartki były próżne) wyraziła zdanie swe, że apteka jest niepotrzebną. Przeciw pomnożeniu ilości aptek, któreby zagrażało zdrowiu i interesom publiczności przemawiało 7 radnych, za 3. apteką nikt się nie odezwał. Jediną szansą dla projektu upatrywano w tajemnym głosowaniu kartkami, tym sposobem bowiem mógł jeden lub drugi słaby pan radny dotrzymać obietnicy i nie kompromitując się w opinii publicznej, głosować wbrew teźe. Jednak i ten kruczek nie dopisał, gdyż zaledwie 12. grzecznych się znalazło, nie mających odwagi objawić publicznie pobudek swego postępowania.

Prywatnie przed posiedzeniem mówili niektórzy, co nam to szkodzi? niech i trzeci szczęścia próbuje, a pójdzie mu źle, to nie nasza wina. „Będą dawać taniej leki gdy będzie konkurencja”. Słyszałem także mówiących: zkad aptekarze przychodzą do tak znacznych dochodów? skończywszy tylko niższe gimnazjum i 2 lat studjów na medycynie. Niejeden doktor medycyny zamienilby się z nimi na dochody. Trzeci aptekarz może żyć także podług stanu swego wygodnie. Obydwa motywa nie tykają więc kwestyi czy pomnożenie ilości aptek jest potrzebnem, o czém nikomu tu przez myśl nawet we śnie nie przejdzie, lecz tylko są wypływem polityki przez kacapów rossyjskich na żydach praktykowanej, spoglądającej zazdrośnym okiem na owoce rzetelnej pracy ludzi zapobiegliwych.

Że ludzi tacy nie widzą niebezpieczeństw publiczności grożących, dziwić się nie można; umysł ich zanadto tępy, by przebić powierzchowne pozory i wnikać w głąb rzeczy.

Dla scharakteryzowania sytuacji winieniem dodać, iż jeden pan radny izraelita agitował pilnie między kolegami za przyzwoleniem. Ma on krewnego farmaceutę... któryby miał wszelkie szanse skorzystania z koncesyi katolika, wykolatananej protekcjami i wpływami niezamownego, a więc niemogącego liczyć na utrzymanie apteki. Sapienti sat.. ztąd protekcja i 12 głosów izraelskich przez tajne głosowanie uzyskanych bo grzeczność ta nie nie kosztuje.

Przy tej sposobności donoszę, że w Kamionkach wielkich pod Kołomyją zapadła się ziemia na trzęsawisku i utworzyła parów 6 sążni głęboki, a kilkadziesiąt długi. Opowiadają, że woda z tego miejsca, spłynęła pod Turką w oddaleniu blisko $\frac{1}{4}$ mili, a górna skorupa ziemi wywróciła się, upadając trawę na spół. Widocznie musiała tu istnieć pod ziemią wymulona jama, która się z wierzchu odkryła, skoro zawarta w niej woda znalazła odpływ. Wypadek ten zostanie zapewne po ustaleniu się pogody bliżej zbadanym.

— Nowe źródło mineralne. W Stryhańcach, wsi powiatu tłumackiego (godzina drogi od kolejowej stacyi w Jezupolu) udało mi się znaleźć źródło siarczanne, o silnym, charakterystycznym siarkowodorowym zapachu (zgniłych jaj). Wytryska ono w bezpośredniem sąsiedztwie skał gipsowych i alabastrowych. W odległości niewielu kroków znajduję się tu także liczne źródła żelazne o irryzującej powłoce i ściał-

gającym smaku jakby atramentu a tworzące żółty osad. (Podaję te znamiona dyagnostyczne, ponieważ dla braku chemikaliów na miejscu o żadnej nawet dorywczej, przedwstępnej analizie myśleć nie mogłem). Nie przesadzając, co ścisła analiza chemiczna orzeknie o produktywnej wartości tych źródeł, tudzież o ile zdrowotne warunki samej miejscowości odpowiednie są na miejsce kąpielowe, podaję sam tylko fakt znalezienia tych źródeł.

Właścicielka Strybaniec p. P., gdym jej udzielił wiadomości o tych źródłach, postanowiła naturalnie z nich korzystać, poszukuje jednak oferentów, którzyby sami zajęli się poprowadzeniem „interesu“.

Kiedy już mowa o „interesie“, więc wspomnę jeszcze, że w tejże miejscowości znajdują się ogromne skały pięknego gipsu i alabastru, których eksploatacja oczekuje jednak felicitora tempora. Wapno łamiatu i wypalają już oddawna na wielką skalę (Kosmos 1881). L. H.

— Uprawa Cinchony na Jamaice. Ze sprawozdania Marriś'a dowiadujemy się, iż produkcja kory chinowej na Jamaice wielkie przybiera rozmiary. Pomimo burz i uraganów, które ogromne szkody w roślinności Jamaiki w roku zeszłym wyrządziły, znajduje się tam obecnie przeszło 50.000 roślin cinchonowych (43.000 *Cinchonae officinalis*, 6.000 *C. calisayae* a 1.000 *C. succirubrae*). Jako dowód jak ziemia na tej wyspie przyjazną jest dla wzrostu *Cinchony*, dosyć jest przytoczyć iż mnóstwo latorośli wyrasta w miejscach, gdzie wcale sadzone nie były, lecz same się zasiały. Utworzono z tej młodzieży szkółkę zawierającą przeszło 100.000 sztuk. Jeszcze jeden dowód przytaczają, jak szczęśliwie obrona została Jamaika do uprawy Cinchony. Przed 12. laty sprowadzono tę roślinę i sposobem próby zasadzono ją tam. W roku zeszłym znaleziono iż w pewnem zapomnianem miejscu, na wysokości 4800 stóp nad morzem, drzewo chinowe tak się rozrodziło (droga do tego miejsca była zupełnie zarośnięta), iż znaleziono ich niemniej niż 379 sztuk; niektóre z nich miały 15 cali obwodu. Fakt ten dowodzi iż nie potrzeba wielkiej staranności w uprawianiu tej rośliny. Dodawać nie potrzebujemy iż uprawianie takie drzew chinowych wpłynąć z czasem musi na obniżenie ceny tego nader szacownego środka leczniczego, a tak dziś drogiego.

Redakcja otrzymała w miesiącu maju 1881:

Czasopismo techniczne. Kraków 1881. Rocznik II. Nr. 5 (Nr. 2. za luty nie doszedł nas).

La Ruche Pharmaceutique. Bulletin mensuel. Paris Rocznik 25. Nr. 4, (Nr. 1 z r. 1880 nie doszedł nas).

Medycyna. Czasopismo tygodniowe dla lekarzy praktycznych. Warszawa Tom IX. 1881. Nra 18, 19, 20. 21. 22.

New Remedies. New-York. Vol. X. 1881. Nr. 5.

Pharmaceutische Zeitung. Centralorgan fuer die gewerblichen und wissenschaftlichen Interessen der Pharmacie i t. d. Bunzlau 1881. Nra 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43.

Przegląd bibliograficzny. Miesięcznik dla wydawców, księgarzy i w ogóle czytających książki. Kraków. Rocznik IV, 1881. Nr. 5.

Przegląd lekarski. Organ towarzystwa lekarskiego krakowskiego. Kraków. Rocz-
nik XIX. Nra. 18, 19, 20, 21 i 22.

Przyrodnik. Dwutygodnik popularny. Tarnów. Rocznik II 1881 Nr. 13, 14.

Rundschau fuer die Interessen der Pharmacie i t. d. Leitmeritz. 1881. Nra 13,
14, 15.

The Medical Record, a weekly Jourl. of Medic. and Surger. New-York. Tom 18.
R. 1881. Nr. 16.

Wiadomości farmaceutyczne. Rocznik VIII. Warszawa 1881. Zeszyt IV. za-
wiera: Badanie piwa i piwa warszawskie napisał p. Br. Pawlewski.
asystent c. k. politechniki we Lwowie. — O fosforscencyi ciał organi-
cznych i uorganizowanych według prof. dra Radziszewskiego, napisał dr.
M. D. Wąsowicz. (Dokończenie). — Badanie toksykologiczne soli cynko-
wych przez p. Chapuis'a aptekarza wojskowego. — Baryta przy wydziela-
niu arsenu, przez Brame'go — Waldywina przez p. Tanret'a. — Kwasy
azotawy i azotowy w oczcie. — Otrzymywanie kwasu solnego przez p. dr.
L. de Koninek. (Z drzeworytem). — Dokładny odczynnik na gryzące
alkalia. — Pipeta automatyczna p. Limousin'a. (Z drzeworytem). — Wy-
krycie alony. — Odczynnik bizmutowy na cukier. — Dochodzenie ma-
kowca. — Ol. Terebinthin. ozonizat. — Kwas fosforo-wolframowy. —
Oleum jecoris asselli ferratum. — Phenolum chloratum. — Ungt. Hy-
dragr. cinerei. — Notatki toksykologiczne prof. p. Selmi. — Otrucie
węglanem barowym. — Błędna decyzja. — Fotofon Grahama Bell'a i
Sumner Tainter'a, rzecz czytana na posiedzeniu akademii umiejętności
w Paryżu przez A. Bregueta, opracował p. Wawrzeniecki. (Z drzewory-
tem). — O wartości audifonów i telefonów dla głuchych streścił p. Z.
Wawrzeniecki. — Wiadomości miejscowe. — O sprzedaży środków leczni-
czych przez N. Waradinoff'a spolszczył pan Müller właściciel apteki
w Łodzi. — III. Zjazd lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie. —
Wystawa przyrodniczo-lekarska w Krakowie. — Słowo w kwestyi ziół. —
† Stanisław Janikowski. — † Franciszek Fijałkowski. — Kronika histo-
ryczna farmacji. — Apteka jako Officina sanitatis w dawnej Polsce,
zebrali materyjały E. Swieżawski i K. Wenda. — Bibliografja. — Ogło-
szenia. — Dodatek: 3. arkusz „Podręcznika chemicznej analizy miarowej
zastosowanej do użytku chemików, techników, lekarzy i farmaceutów“.

Zeitschrift des allgem. oesterr. Apotheker-Vereines. Wiedeń. Rocznik 19. 1881,
Nra 13, 14, 15.

Leppert Władysław. Przewodnik do chemicznego badania wody pod
względem higienicznym. Warszawa 1881.

Belohoubek Aug. dr. Lékarnický Kalendar na rok 1881. V Praze 1880.

Flückiger Fr. A. dr. prof. Notes on the essential Oil of Buchu leaves
(Odb. z *The Pharmaceut. Jourl.* 1880).

Flückiger Fr. A. dr. prof. and Power F. B. dr. Notes on the Constitu-
ents of Peppermint Oil. (Odb. z *The Pharm. Jourl.* 1880).

 Autorowie i wydawcy życzący sobie by o
wydawanych przez nich dziełach wzmian-
kowano w Czasopiśmie raczą łaskawie jeden egz. wy-

danej książki przesłać wprost do redaktora dra M. Dunin-Wasowicza, doc. uniwer. Lwów ul. Sobieskiego 1. 30. Książki te po zrobieniu z nich użytku staną się własnością księgozbioru towarzystwa aptécarskiego.

Odezwa.

Uwadamiam szanownych członków towarzystwa apték., że Wny T. Kulczycki c. k. radca rachunkowy i docent uniwersytetu rozpoczął wykłady rachunkowości specjalnie dla farmaceutów. Wykłady te odbywają się co wtorku i soboty od 6. do 7. wieczór w sali III. na wszechnicy lwowskiej.

Pp. słuchacze farmacyi zapisywać się mogą u JW. dziekana wydziału filozoficznego, zaś członkowie towarzystwa niebędący słuchaczami wprost u W. prelegenta w wyż. oznaczonych godzinach.

We Lwowie dnia 15. maja 1881.

Adolf Mussil,

prezes towarzystwa aptécarskiego.

Nadesłane. Zwracamy uwagę szan. czytelników na anons umieszczony w dzisiejszym nrze, a dotyczący: „**Kumysu Liebig'a**“, przypominając, iż według zdania lekarskich znakomitości jest **Kumys** znakomitym środkiem pożywym w cierpieniach płuc, wszystkich niezżytach i w wszystkich tych chorobach, które z braku krwi powstają.

W Rosyi, Anglii i Szwajcaryi używają Kumysu zwłaszcza w cierpieniach suchotniczych już od lat wielu i jak donoszą z bardzo dobrym skutkiem, to też nie możemy dość gorąco polecić nasz wyciąg kumysowy (**Kumys-Extract**), który według przepisu Liebig'a sporządzanym bywa.

Każdy więc podobnie cierpiący powinienby spróbować tej przez znakomitości lekarskie zachwalanej kuracji.

Redaktor: dr. Miecz. Dunin Wasowicz.

Ogłoszenia.

L. J. MALEWSKI. 65-?

Ulica pańska nr. 9. Lwów.

Poleca swój pierwszy krajowy wyrób korków katalońsk. wszelkiego rozmiaru.

Założony w roku 1877.

Uczeń

w 3. roku praktyki znajdzie
miejsce od lipca b. r. w aptéce
w Brzostku

16. 1 -1

LIEBIG'A KUMYS (Mléko stepowe)

jest według zdania znakomitości lekarskich najlepszym dyjetet. środkiem w *suchotach gardłanych, chorobach płucnych, w nieżytach żołądka, jelit i zwykłych katarach, w wyséchaniu szpiku pacierzowego, astmie, blednicy, osłabieniach* (zwłaszcza po długo trwających słabościach). — **Zakład kumysowy w Berlinie** (Berlin-Friedrichstrasse 16) rozseła **Liebig'a Wyciąg kumysowy** wraz z sposobem użycia w paczkach po 6 flakonów po 1 mk. 50 fen. wraz z opakowaniem i broszurą lekarską o Kumysie.

➡ Gdzie wszystkie środki okazały się bezskutecznymi — należy używać Kumysu. ➡

15. 2—12

Złoty medal. Kaschau 1880.

NAJDOGODNIEJSZY SPOSÓB

srowadzania wina węgierskich

Tokay-Hegyalier, Ober-
ungar-Wein

za zaliczką pocztową lub nadesłaniem należności w paczkach

po 12 flasz. a. w. zł. 10.05 } wraz
" 24 " " " 20.10 } z pką.
w czterech różnych gatunkach,
między nimi tokajskie.

Wino w beczkach wysłaném bywa w najmniejszej ilości 25 liter po cenie za hektolitr od 25 zlr. a. w. i wyżej. Cenniki na żądanie rozsełam bezpłatnie.

Leopold Hein.

Rosenberg. Ober - Ungarn.

14. 3—3

Ważna wiadomość.

Zupełny serwis z srebra Britania tylko za 8 zlr. a. w.

Bardzo pięknego kształtu, wolny od składników utleniających się, znakomitej trwałości do srebra podobnej barwy. Tylko za 8 zlr. otrzymuje się następujący serwis z najdelikatniejszego i najlepszego srebra Britania, który pozostaje zawsze białym.

6 szt. nożów stoł. z stalow. klingami, 6 szt. widelców najlepszej jakości, 6 szt. łyżek stoł., 12 szt. łyżeczek kaw., 1 szt. chochelka do śmietanki, 1 szt. chochla wielka, 2 szt. salon. lichtarzy, 3 szt. pucharków do jaj, 6 szt. tacek (Tablet's), 1 szt. pieprzniczka, 1 szt. sitko do cedzenia herbaty, 6 szt. podstawek pod noże (z szkła kryształowego). — Razem 51 sztuk.

Obstalunki za pobraniem pocztowém lub nadesłaniem należności skutecznie jak długo zapas starczy:

Britaniasilber Fabriks-Depot

C. Langer.

Wien II. Obere Donastrasse 77.

NB. Niepodobające się service odebrane w przeciągu dni 10 przyjmuję napowrót zwracając należność.

13. 3—4

Ł. 15.849.

Ogłoszenie konkursu.

Celem nadania 2 stypendyjów przeznaczonych dla chemików, którzyby pragnęli studyjować specjalnie wyrób nafty i zużytkowanie otrzymanych przy tym wyrobie pobocznych produktów, rozpisuje się niniejszym konkurs.

Jedno stypendyjum wynosi miesięcznie 100 złr. w. a., a drugie 60 złr. w. a. i mogą być nadane na przeciąg czasu 10 miesięcy.

Ubiegający się o nie winni przed d. 1. czerwca b. r. wnieść podanie do Wydziału krajowego, do którego mają dołączyć:

- a) świadectwa ukończonych technologiczno-chemicznych studyjów i praktyki odbytej w odpowiednich fabrykach,
- b) programu pracy, dla której potrzebują subwencji,
- c) deklaracją, że w czasie pobierania stypendyjum będą składać Wydziałowi krajowemu sprawozdania z postępu swych prac, oraz że po jej ukończeniu złożą ogólne sprawozdanie, i następnie przynajmniej lat 5 w kraju w zawodzie fabrycznym pracować będą.

Z Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krak.
We Lwowie dnia 20. kwietnia 1881. *Grott.*

Ogłoszenie konkursu.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskim ogłasza niniejszym konkurs na dzieło lub podręcznik o wyrobie nafty i zużytkowaniu wszelkich przy tym wyrobie otrzymywanych pobocznych produktów i zapewnia autorom, którzy swe prace do Wydziału krajowego nadeszłą następujące nagrody:

za dzieło najlepiej opracowane, wymogom konkursu odpowiadające i obejmujące najmniej 10 arkuszy druku dużej oktawy kwotę 800 złr. w. a.

za drugie z porządku dzieło tymże wymogom odpowiadające kwotę 400 złr. w. a.

za pracę, któraby się odznaczyła przynajmniej starannem zebraniem dat i opracowaniem gotowych materyjów 200 zł. w. a.

O wartości przedłożonych dzieł orzekać będzie specjalna komisya przed d. 1. stycznia 1883 ustanowić się mająca, a o wymienione nagrody ubiegać się może każdy, kto przed d. 1. stycznia 1883 złoży swą pracę w Wydziale krajowym wraz z kopertą opieczetowaną opatrzoną tem samém co i praca godłem, a zawierająca nazwisko autora.

Oprócz powyższych premii udzieli jeszcze Wydział krajowy na wniosek Rady górniczej dodatkowe nadzwyczajne wynagrodzenie za pracę, w której ubiegający się o nagrodę przedłożą wyniki samodzielnych badań technologicznych, któreby się dały z istotną korzyścią dla krajowego przemysłu naftowego zastosować.

Prace Wydziałowi krajowemu przedłożone mają być pisane po polsku, a dokładne warunki jakim mają odpowiedzieć będą podane każdemu zgłaszającemu się w depart. II. Wydziału kraj.

We Lwowie dnia 20. kwietnia 1881. *Grott.*

Program

dzieła o wyrobie nafty i zużytkowaniu pobocznych przy tym wyrobie produktów, które może otrzymać konkursową nagrodę.

Dzieło to powinno obejmować:

A. 1. Krótki opis natury, znajdowania się pochodzenia oleju ziemnego.
2. Wyczerpujący opis własności oleju ziemnego wszelkich znanych jego przetworów oraz ich wyrób w ogólności. Wszystko to powinno być jak najtreściwiej lecz przystępnie opisanem, gdyż książka przeznaczoną jest nie tylko dla fachowych technologów. Skutkiem tego też przy opisywaniu pojedynczych odczynów, każdy z nich winien być gruntownie i zwięźle wyjaśnionym bez odwoływania się do dzieł specjalnych.

3. Krótki opis historyczny wynajdywania i wydoskonalenia sposobu otrzymywania i przerobu nafty i wszelkich jej pobocznych produktów już to u nas już gdzie indziej używanych, już też i takich sposobów, które obecnie znajdują się dopiero w stadyum prób

Opis ten ma mieć na celu obznajomienie przedsiębiorców lub właścicieli fabryk z metodami dawnymi, o których niedostateczności praktyka już stanowczo orzeka, a które bywają tu i ówdzie wprowadzone jako nowości i narażają tychże na niewątpliwe straty, a zniechęcają do poprawy fabryki rzeczywistego postępu.

Po tych właściwie wstępnych wiadomościach należy podać.

B. 1. Szczegółowy opis metod u nas obecnie używanych do przerobu oleju ziemnego, poczynając od najprostszych t. zw. polowych aż do najwięcej udoskonalonych.

2. Taki sam szczegółowy opis metod obecnie używanych za granicą, a mianowicie w Ameryce i w Niemczech.

3. Podać krytyczną ocenę powyżej wymienionych metod i to z uwzględnieniem tego jakie surowe materiały (stosownie do wartości i własności) w jakich przyrządach najodpowiedniej dają się przerabiać, aby ich przeróbka najkorzystniej pod względem handlowym i ekonomicznym wypadła.

4. Nakoniec podać i uzasadnić własne wnioski a ewentualnie wyniki ze swych badań w kierunku powyższym wykonanych, zwłaszcza pod względem techniczno-chemicznym, a któreby z korzyścią dla przemysłu krajowego zastosowane być mogły.

C. Obok przepisu metod i przyrządów jakie są lub mogą być używanymi do przerobu oleju ziemnych należy przedłożyć:

1. kilku wzorów z już istniejących fabryk naftowych wraz ich krytyczną oceną;

2. samodzielnie szczegółowo opracowany przynajmniej jeden plan fabryki naftowej względnie do naszych warunków miejscowych, aby takowy lub takowe mogły posłużyć jako wzór do zakładania tego rodzaju fabryk u nas.

D. Nakoniec ze względu na to, iż tak sama nafta jak olej ziemny i wszelkie jego przetwory znajdują coraz to rozmaitsze zastosowanie, jak z drugiej znowu strony, ze względu na ich opodatkowanie i procentowanie się należy:

1. podać w krótkości lecz zwięźle a dokładnie sposoby oznaczenia składu, własności i wartości chemicznej, fotometrycznej, kalorymetrycznej tak surowych olejów ziemnych jako i ich produktów tj. przetworów.

2. podać treściwy krytyczny obraz opodatkowania surowego oleju ziemnego i wszelkich jego przetworów nie tylko w Austrii lecz i w innych krajach praktykowany tak, aby mógł służyć za podstawę do kombinacji ekonomicznych i handlowych, a względnie do zmiany kierunku fabrykacji i jej odpowiedniego udoskonalenia.

We Lwowie dnia 20. kwietnia 1881 r.

(17-18. 2—3)

Wydawca: Towarzystwo aptécarskie we Lwowie.

Odpow. redaktor Prof. dr. Br. Radziszewski. Z drukarni J. Dobrzańskiego i K. Gromana.